

BILTEN

ANALIZE, VESTI, STAVOVI

ACER: Prekogranični kapacitet i integracija tržišta ključni su za otpornost veleprodajnog tržišta električne energije

EU izbori koče energetske reforme

Renew Europe je pozvala Brisel da se ubrzaju tekući pregovori o finalizaciji relevantnog energetske zakonodavstva pre izbora za EU 2024. godine, nudeći pune garancije domaćinstvima, preduzećima i industriji u smeru razvoja energetske politike Unije.

Industrija nafte i gasa: Nemoguće implementirati uredbu o metanu

EU će produžiti hitne energetske mere zbog rizika na Bliskom istoku

SADRŽAJ

ACER: Prekogranični kapacitet i integracija tržišta ključni su za otpornost veleprodajnog tržišta struje	OVDE
EU bi mogla dramatično da smanji globalno zagađenje metanom samo jednim zakonom	OVDE
Industrija nafte i gasa: Nemoguće implementirati uredbu o metanu	OVDE
EU će produžiti hitne energetske mere zbog rizika na Bliskom istoku	OVDE
Nemačka pojačava nezavisnost svog energetskog regulatora	OVDE
Nemački ministar protiv planova za postupno izbacivanje uglja do 2030.	OVDE
Montel: Pad uvoza uglja u Evropu	OVDE
Sankcije EU na ruski ugalj povećavaju izvoz američkog uglja u Evropu	OVDE
EU, SAD i UAE predvode globalnu koaliciju za postepeno ukidanje uglja	OVDE
Renew Europe: Potreban dogovor o ključni energetskim reformama pre EU izbora	OVDE
Uvoz proizvoda zelene energije u EU više nego udvostručen u 2022.	OVDE
Poljska opozicija: Prihodima od prodaje dozvola za emisije CO2 finansira napuštanje uglja	OVDE
Rizik oslanjanja EU na LNG	OVDE
Skladištenje gasa u Evropi rekordno, ali zimske brige i dalje postoje	OVDE
Gasprom: Većina zemalja EU nastavlja da kupuje ruski gas	OVDE
Ugovorene cene gasa obeshrabruju industrijske potrošače u Evropi	OVDE

ACER: Prekogranični kapacitet i integracija tržišta ključni su za otpornost veleprodajnog tržišta električne energije

LJUBLJANA - EU Agencija za saradnju energetske regulatora (ACER) u izveštaju o napretku integracije veleprodajnog tržišta električne energije u EU, objavljenom 3. novembra ocenjuje funkcionisanje unutrašnjeg tržišta električne energije u EU 2022. godine, s fokusom na performanse terminskih i balansnih tržišta.

U izveštaju se takođe procenjuje da li su tržišta električne energije doprinosila isporuci čiste, pristupačne i pouzdane energije i time gurala ka ciljevima dekarbonizacije postavljenim Evropskim zelenim dogovorom, dodaje se u informaciji objavljenoj na portalu ACER-a.

Tržišta električne energije su 2022. godine doživela značajne skokove cena, podseća Agencija i naglašava da je integracija tržišta

ključna za jačanje otpornosti veleprodajnih tržišta električne energije.

Koje su prednosti integrisanog veleprodajnog tržišta električne energije u EU?

- Jačanje kapaciteta prekograničnih interkonektora između država članica omogućava unapređenje integracije evropskog veleprodajnog tržišta električne energije. Ovo nudi nekoliko prednosti, kao što su:
- Potrošači mogu imati koristi od konkurentnijih (većih) tržišta.
- Pojačana dugoročna sigurnost snabdevanja (po nižim troškovima) i međusobna pomoć u slučaju krize.
- Efikasnije korišćenje resursa (uravnotežavanje potražnje i ponude na nivou EU).
- Promocija obnovljivih izvora energije (OIE).
- Povećana otpornost i stabilnost mreže.
- Podsticane inovacijama i ulaganjima u infrastrukturu.

Koji su ključni nalazi izveštaja?

U izveštaju se analizira stanje integracije veleprodajnog tržišta električne energije u 2022. godini, uzimajući u obzir izuzetne okolnosti izazvane energetsom krizom:

- Međusobno povezana tržišta električne energije pružila su povećanu otpornost na energetske krize i osigurala sigurnost snabdevanja.
- Ukrajinski elektroenergetski sistem je sinhronizovan sa kontinentalnom Evropom (od 16. marta 2022.) pod režimom vanrednog

stanja. Prekogranična alokacija kapaciteta i komercijalna razmena doprinose funkcionisanju tržišta. Iako je napredak postignut, zajednička prekogranična alokacija kapaciteta tek treba da se implementira.

Glavni izazovi integracije tržišta

- Glavni izazov su dugoročna tržišta. Važno je poboljšati likvidnost na evropskim terminskim tržištima. Operatori prenosnog sistema (OPS) država članica moraju osigurati dovoljan kapacitet na raspolaganju za međuzonsku trgovinu kada je to potrebno, posebno na kratkoročnim tržištima, koja su sada razvijena (uparena) u celoj Evropi, i suočavaju se s izazovom osiguravanja međuzonalne trgovine. dostupnost kapaciteta. Sledeći značajan korak u evoluciji tržišta je razvoj dugoročnih tržišta.
- Oskudni terminski hedževi povećali su likvidnost na spot tržištu. Hedžing je jednostavan način upravljanja kriznom neizvesnošću. Međutim, mere kao što su zahtevi za kolateralom i visoke bankarske garancije naterale su neke učesnike na tržištu da pređu sa organizovanog terminskog trgovanja na promptnu ili bilateralnu trgovinu (potencijalno povećavajući oscilacije cena).
- Na balansnim tržištima, ograničen angažman OPS-ova i dostupnost podataka ometaju uspeh balansnih platformi.
- U 2022. prihod od zagušenja (tj. prihod ostvaren kao rezultat zagušenja u sistemima za prenos električne energije) porastao je za više od tri puta u odnosu na 2021. u celoj Evropi, praćen porastom troškova sanacije (što dovodi u pitanje ukupnu stabilnost cena). Države članice mogu rešiti zagušenja

bez dodatnih operativnih troškova (tj. promena topologije mreže, korišćenje transformatora faznog pomaka). S druge strane, korektivne mere (poput ponovnog dispečiranja, kontratrgovine ili smanjenja dodeljenih kapaciteta) mogu imati značajne troškove – potencijalno obeshrabrujući primenu obnovljivih izvora energije (OIE).

Uloga ACER-a i nacionalnih regulatornih tela (NRA)

ACER i NRA istražuju dešavanja na evropskim terminskim tržištima električne energije, nastavljajući debatu koja je započela u februaru 2023. (objavljivanjem ACER-ovog dokumenta o politici daljeg razvoja tržišta električne energije u EU).

Koje su preporuke ACER-a?

- Poboljšati prekograničnu trgovinu električnom energijom kako bi se ojačala integracija tržišta (i njegova otpornost).
- Unaprediti napredak tržišta električne energije širenjem njihovog razvoja i korišćenjem dugoročnih prava na prenos (LTTR) za zaštitu od rizika.
- Ojačati angažman OPS-ova u balansiranju tržišta. To bi se moglo postići razmatranjem sporijih balansnih rezervi kako bi se efikasnije upravljalo fluktuacijama cena.
- Upravljajte troškovima preusmravanja i promovirajte primenu obnovljivih izvora energije, posebno u onim regijama sa visokim potencijalom za proizvodnju OIE. Ovo će jasno podržati ciljeve energetske tranzicije i osigurati usklađenost sa zakonskim zahtevom da ostane ispod granice smanjenja od 5%, navodi ACER.

EU bi mogla dramatično da smanji globalno zagađenje metanom samo jednim zakonom

STRAZBUR - Ove nedelje zakonodavci Evropske unije će doneti jednu od najvećih klimatskih odluka decenije. Komisija, Parlament i države članice sastace se kako bi pokušali da finalizuju prva evropska pravila za smanjenje zagađenja metanom iz energetske industrije, piše *Euractiv*.

Pregovarači su suočeni sa kritičnim pitanjem: ako EU uvozi preko 90% svoje nafte i gasa, da li bi pravila trebalo da pokrivaju samo ono što se proizvodi unutar njenih granica, ili bi trebalo da pokrivaju i ono što se uvozi i koristi u EU?

Smanjenje emisije metana u energetskom sektoru jedno je od najjednostavnijih i najisplativijih klimatskih rešenja. Kada se metan uhvati, može se koristiti za grejanje domova, proizvodnju električne energije ili snabdevanje industrije. Kada curi, zagađuje i košta. Prema Međunarodnoj agenciji za energiju, industrija nafte i gasa je potrošila skoro 90 milijardi dolara vrednosti gasa 2022. kroz spaljivanje, ventilaciju i curenje.

Metan je snažan staklenički gas, više od 80 puta jači od ugljendioksida u zagrevanju planete u periodu od 20 godina.

U stvari, metan je odgovoran za 0,5°C od 1,1°C zagrevanja koje doživljavamo danas.

Prema analizi Radne grupe za čisti vazduh, propis koji zahteva da uvezena fosilna goriva ispunjavaju iste standarde kao i domaće zalihe mogla bi postići zapanjujućih 30% smanjenje globalnih emisija iz sektora nafte i gasa, pomažući zemljama partnerima da uštede otprilike količinu nemačke godišnje potrošnja gasa od rasipanja. Ovaj uvozni standard, kako je postalo poznato, takođe bi poboljšao živote više od 10 miliona ljudi tako što bi smanjio negativne zdravstvene efekte kod lokalnog stanovništva.

Uprkos ovim impresivnim prednostima, nedavna energetska kriza u EU postavlja važno pitanje: da li bi uvozni standard predstavljao rizik za energetsku sigurnost EU ili povećao cenu gasa i nafte?

Novo istraživanje norveškog energetskog konsultanta Rystad Energy- zaključilo je da su ovi strahovi neosnovani zbog razvoja globalnih tržišta nafte i gasa i niskih graničnih troškova usklađenosti, u kombinaciji s povećanim potencijalom za proširenje izvora čiste energije.

S obzirom da se očekuje da će nove isporuke energije drastično promeniti svetska tržišta počevši od 2025. godine, očekuje se da će uvozni standard imati minimalne troškove za snabdevače gasa, a još manji uticaj na potrošače, jer će mnogi dobavljači moći dovoljno da smanje emisije da izbegnu uvoznu carinu – ostavljajući onima koji moraju da plate naknadu sa malom cenom da prenesu naknadu na potrošače. Cene će stoga porasti za oko 1% – najviše – zbog standarda uvoza, piše **Euractiv**.

Predlaže se postepeno uvođenje standarda za uvoz metana već 2026. Postupni pristup bi postavio standard koji se postepeno povećava svake uzastopne godine do 2030., godine koju trenutno predlažu neke države članice. Period uvođenja omogućava kompanijama i zemljama da smanje svoje emisije tokom vremena, čineći zadatak lakšim za upravljanje. Osim toga, to bi značilo da ovaj zakon može doprineti globalnom cilju smanjenja metana za 30% do 2030. godine – međunarodnom cilju koji predvodi EU.

Kreatori politike trebalo bi da standard prorate zabranom rutinske ventilacije i spaljivanja kaptažnog gasa na naftnim i gasnim nalazištima, domaćim i stranim, koja bi takođe stupila na snagu 2026. Ovaj kombinovani predlog imao bi više od 20 puta veći uticaj na klimu nego propis bez uvoznog standarda. Sa tako značajnim uticajima, implementacija hrabre EU uredbe o metanu sa snažnim uvoznim standardom bila bi jedna od najuticajnijih klimatskih odluka EU u ovoj deceniji, koja bi nudila enormne povrate na malu investiciju, piše **Euractiv**.

Industrija nafte i gasa: Nemoguće implementirati uredbu o metanu

BRISEL - Proizvođači nafte i prirodnog gasa upozoravaju da će nacrt uredbe EU o metanu biti nemoguće implementirati u sadašnjem obliku jer su zakonodavci blizu završetka izrade nacrtu novih pravila za suzbijanje curenja metana iz fosilnih goriva, piše Euractiv

Metan može iscuriti iz infrastrukture fosilnih goriva tokom vađenja, transporta ili skladištenja, a ima više od 80 puta veću snagu globalnog zagrevanja od CO2 u prvih 20 godina nakon što stigne u atmosferu.

Predložen u decembru 2021., nacrt uredbe EU ima za cilj smanjenje curenja metana iz energetskog sektora i obavezuje industriju da otkrije i popravi sve komponente koje cure metan.

Predstavnici 27 zemalja članica EU i Evropskog parlamenta sastaju se u utorak (14. novembar) u Briselu na potencijalno odlučujućoj rundi pregovora o finalizaciji pravila o metanu.

Međutim, Međunarodna asocijacija proizvođača nafte i gasa (IOGP) saopštila je da je "izuzetno zabrinuta" zbog uredbe, rekavši da se neki zahtevi u nacrtu pravila EU "oslanjaju na tehnologije koje ne postoje".

„Uredba EU o metanu je u opasnosti da bude nemoguće implementirati je od strane evropske industrije nafte i gasa zbog određenih zahteva koji su odvojeni od stvarnosti“, rekao je Nareh Terzian, šef strategije i komunikacija u IOGP.

On upozorava da je predloženi prag za otkrivanje curenja i popravku, kako je predložio Evropski parlament, "nesrazmeran i besmislen".

EU će produžiti hitne energetske mere zbog rizika na Bliskom istoku

BRISSEL -- Evropska unija je spremna da predloži produženje vanrednih pravila vezanih za prošlogodišnju energetska krizu nakon sukoba na Bliskom istoku i zabrinutost za sigurnost gasne infrastrukture koji donose nove rizike, piše 9. novembra **Bloomberg**.

U 27-članoj EU cene energije su skočile na rekordno visoke 2022. godine nakon što je Rusija, njen bivši glavni dobavljač, obuzdala dotok goriva nakon rata u Ukrajini.

Kako bi smanjio oscilacije i izbegao negativnu reakciju birača, blok je dogovorio niz mera uključujući privremenu gornju granicu cene gasa, zajedničku kupovinu goriva i brže izdavanje dozvola za obnovljive izvore energije.

Evropa je trenutno bolje pripremljena za zimu, ali je i dalje izložena energetske šokovima, rekla je 8. novembra komesarka za energetiku Kadri Simson poslanicima u Evropskom parlamentu, dodajući da će naredni meseci biti izazovni i da bi blok trebalo da razmotri produženje kriznih alata.

"Krizna na Bliskom istoku, sa tržištima koja su još uvek krhka zbog posledica ruskog rata, mogla bi imati široke posledice", rekla je ona. „Isto tako, svaki incident na ključnoj energetske infrastrukturi može brzo uticati na raspoloženje veoma nervoznih energetske tržišta. To znači da moramo nastaviti napore za diversifikaciju izvora snabdevanja i moramo ostati budni, vodeći razborite politike."

Evropske terminske cene prirodnog gasa u prvoj nedelji novembra pale su na najniži nivo u skoro mesec dana jer su obilne zalihe goriva i blage vremenske prognoze ublažile zabrinutost zbog rizika za potrebe naredne zime. Ipak, tržište ostaje zategnuto i izuzetno osetljivo na sve promene u dostupnosti gasa, piše **Bloomberg**.

Nemačka pojačava nezavisnost svog energetske regulatora

BERLIN - Nakon presude Evropskog suda pravde iz 2021., Nemačka je ojačala nezavisnost svoje federalne mrežne agencije, Bundesnetzagentur, (BNetzA) što je žestoko kritikovala opozicija.

U presudi najvišeg suda EU iz 2021. navodi se da regulator energetske mreže u zemlji nije bio dovoljno nezavisan od vlade.

Agencija – koja je takođe zadužena za regulisanje gasne i telekomunikacione infrastrukture – nije do sada bila u mogućnosti da

samostalno utvrđuje naknade za

pristup mreži za prenos električne energije, piše 10. novembra **Euractiv**.

Predloženim amandmanom, u skladu sa presudom suda EU, brišu se dva paragrafa koji su regulatora podvrgavali nalogima vlade. To znači da će Nemačka konačno moći da promeni naknade za pristup sistemu za prenos električne energije, objasnila je Ingrid Nestle, stručnjakinja za energetiku partije Zelenih..

Kao posledica toga, regulator postaje mnogo uticajnije telo. Njegov predsednik, Klaus Miler, rekao je za **Handelsblatt** da će "mnoge propise morati sami da izrade u budućnosti".

Sa više od 800 distributera električne energije, Nemačka vidi velike varijacije u lokalnim naknadama, pri čemu potrošači na severu dodatno naplaćuju za pristup mreži iako u velikoj meri doprinose proizvodnji obnovljive električne energije iz vetroelektrane.

Opozicione stranke su u međuvremenu izrazile zabrinutost da će novi zakon stvoriti neku vrstu super regulatora sa nesrazmernim ovlašćenjima.

Nemački ministar protiv planova za postupno izbacivanje uglja do 2030.

BERLIN - Nemački ministar finansija Kristijan Lindner usprotivio se planu vladajuće koalicije za postepeno izbacivanje uglja do 2030. godine.

U intervjuu objavljenom 3. novembra Lindner (foto) je odbacio ključno obećanje svoje vlade argumentom da bi naponi Nemačke bili besmisleni ako bi druge zemlje EU bile slobodne da povećavaju emisije u skladu sa sadašnjim blokom pravila.

“Ovaj datum ionako ništa ne čini klimi jer je emisija CO2 koja je uštedjena u Nemačkoj dozvoljena Poljskoj da dodatno akumulira”, tvrdi Lindner u intervjuu za **Kölner Stadt-Anzeiger**.

“Sve dok nije jasno da li je energija dostupna i pristupačna, trebali bismo okončati snove o postepenom ukidanju električne energije na uglj 2030. godine”, dodao je.

Ono na šta Lindner ukazuje je uočeni neuspeh jednog od najprestižnijih klimatskih projekata EU - EU ETS. Prema ovoj šemi, zatvaranje jedne ili više termoelektrana na uglj ne smanjuje automatski broj emisijskih dozvola u prometu ako vlada ne zatraži od Evropske komisije da ih ukine na vreme.

Loši rezultati Nemačke u tom pogledu su zaista doveli do toga da su druge zemlje EU mogle povećati svoje emisije ugljenika, piše **Euractiv**.

Montel: Pad uvoza uglja u Evropu

AMSTERDAM - Zalihe uglja na uvoznim terminalima u severozapadnoj Evropi pale su na skoro osmomesetni minimum usred znakova usporavanja isporuka sa i dalje mlakom regionalnom potražnjom uprkos zimi koja stiže, pokazali su na početkom druge nedelje novembra lučki podaci u sredi.

Kombinovane zalihe na četiri ključna terminala u Amsterdamu, Roterdamu i Antverpenu (ARA) su poslednji put procenjene na 5,41 miliona tona, što je 5% manje – ili 0,26 miliona tona – u odnosu na nedelju dana ranije i najniže od nedelje koja je počela 20. marta, navodi agencija **Montel**.

Izvor na jednom terminalu rekao je da je došlo do određenog smanjenja potražnje od strane proizvođača električne energije na kopnu, ali da su dolasci plovila uglavnom bili stabilni u toku godine.

Međutim, preliminarne procene servisa za suve rasute podatke DBX predviđaju uvoz uglja u ARA terminale svih kvaliteta u ukupnom iznosu od 1,6 miliona tona u novembru, u poređenju sa 2,1 miliona tona u oktobru.

Sankcije EU na ruski ugalj povećavaju izvoz američkog uglja u Evropu

BRISEL - Američki izvoz uglja porastao je za 5,7 miliona tona (mt) u 12 meseci nakon što su sankcije EU na ugalj iz Rusije stupile na snagu u avgustu 2022., saopštilo je 2. novembra **EIA** - informativna agencija ministarstva energije SAD.

Povećanje je posledica skoro isključivo skokom američkog izvoza uglja u Evropu od 22 posto, ukupno 33,1 mt između avgusta 2022. i jula 2023. u poređenju sa 27,1

mt tokom istog perioda pre sankcija (avgust 2021. – juli 2022.).

Evropa je 2021. godine primila 84,6 miliona tona uglja iz Rusije - oko jedne trećine ukupnog ruskog izvoza. Nakon ruske intervencije u Ukrajini u februaru 2022. godine, EU je odgovorila uvođenjem sankcija na ugalj iz Rusije u aprilu 2022., uz grejs period za postojeće ugovore koji je trajao do avgusta 2022., posle čega je uvoz uglja iz Rusije u Evropu pao gotovo na ništa.

Kao zamenski ili skuplji dobavljač na globalnim tržištima termalnog uglja, Sjedinjene Države su za 12 meseci nakon stupanja na snagu potpune implementacije sankcija EU, od avgusta 2022. do jula 2023., izvezle u Evropu 14,4 mt uglja, 51% više u odnosu na prethodni 12-mesečni period (avgust 2021. – juli 2022.).

Američki termalni ugalj je uporedivog kvaliteta sa onim koji proizvodi Rusija, što ga čini prirodnom zamenom; obe zemlje imaju bitumenski ugalj vrhunskog kvaliteta sa visokom toplotnom vrednošću.

EU, SAD i UAE predvode globalnu koaliciju za postepeno ukidanje uglja

BRISEL - Više od 60 zemalja reklo je da podržavaju sporazum koji predvode Evropska unija, Sjedinjene Države i Ujedinjeni Arapski Emirati o utrostručenju obnovljive energije ove decenije i prestanku upotrebe uglja, izjavila su 9. novembra za **Reuters** dva upućena zvaničnika.

EU, SAD i UAE prikupljaju podršku tom obećanju uoči godišnjih pregovora UN-a o klimi COP28 koji će se održati od 30. novembra do 12. decembra u Dubaiju, i pozivaće na njegovo uključivanje u konačni ishod skupa svetskih lidera 2. decembra, rekli su zvaničnici.

Reuters citira neke od predloga iz nacrta izveštaja do koga je agencija došla:

- cilj je udvostručiti svetsku godišnju stopu poboljšanja energetske efikasnosti na 4% godišnje do 2030.
- veća upotreba obnovljivih izvora energije mora biti praćena "faznim gašenjem nesputane (eng. unabated) energije iz uglja", uključujući prestanak finansiranja novih elektrana na ugalj
- Kako navodi zvaničnik koji je rekao za Reuters da su pregovori s Kinom i Indijom o pridruživanju sporazumu "prilično uznapredovali", ali još nisu pristali.

Renew Europe: Potreban dogovor o ključni energetske reformama pre EU izbora

BRISEL - Renew Europe (Obnova Evrope) je pozvala Brisel da se ubrzaju tekući pregovori o finalizaciji relevantnog energetskeg zakonodavstva pre izbora za EU 2024. godine, nudeći pune garancije domaćinstvima, preduzećima i industriji u smeru razvoja energetske politike Unije.

Tokom plenarne debate 8. novembra o izveštaju o energetskej uniji, ova politička grupacija koja okuplja poslanike Evropskog parlamenta iz niza EU država je upozorila države članice da subvencije i državna pomoć nisu lek i da bi mogle doprineti fragmentaciji jedinstvenog tržišta.

Takođe je pozvala Komisiju da smisli inovativnija rešenja za favorizovanje konkurentne i buduće integracije evropskih energetskeg tržišta, na primer, ubrzavanjem i pojednostavljenjem procedura izdavanja dozvola.

Renew Europe je takođe insistirala da Savet treba da ubrza sporazume o ključnim zakonima za dalji napredak ka energetskej uniji; od reforme dizajna tržišta električne energije, do revizije Direktive o energetskeg karakteristikama zgrada ili novih zakonskih akata o tržištima gasa i vodonika. Sve u cilju jačanja energetske sigurnosti, održavanja održivih pristupačnih cena i napretka ka evropskim ciljevima pune dekarbonizacije.

Uvoz proizvoda zelene energije u EU više nego udvostručen u 2022.

BRISEL - Evropska unija je 2022. godine potrošila 28,4 milijarde evra na uvoz proizvoda zelene energije (uključujući vetro turbine, solarne panele i tečna biogoriva) iz zemalja izvan EU, što je preko dvostruko više od iznosa u 2021. (13,3 milijarde eura), objavila je 9. novembra na svom **portalu** Evropska komisija.

Fokusirajući se na specifične proizvode, EU je 2022. uvezla solarne panele u vrednosti od 22,6 milijardi evra, što je povećanje od 145% u odnosu na 2021. godinu. Povećanje je zabeleženo i za tečna biogoriva, pri čemu je uvoz 2022. dostigao 5,1 milijardu evra, što 49% više u odnosu na 2021. godinu. Istovremeno je uvoz vetro turbine porastao za 17% na 0,8 milijardi evra u 2022. godini.

U odnosu na 2021. godinu, povećan je uvoz sva tri zelena energetskeg proizvoda. Uvoz solarnih panela za 137%, tečnih biogoriva za 60%, a vetro turbine za 504%.

U isto vreme, međutim, vrednost izvoza zelenih energetskeg proizvoda EU u zemlje izvan EU bila je znatno niža (3,7 milijardi evra), što je za 27% manje u odnosu na 2021., navodi Komisija.

Poljska opozicija: Prihodima od prodaje dozvola za emisije CO2 finansira napuštanje uglja

VARŠAVA - Poljske proevropske opozicione stranke saopštile su da planiraju da iskoriste sav prihod od prodaje dozvola za emisije CO2 u EU za finansiranje bržeg prelaza s uglja na obnovljive izvore energije.

Opoziciona koalicija, za koju se očekuje da će formirati poljsku vladu do kraja godine, planira radikalni zaokret ka vetru i solarnoj energiji kako bi do kraja decenije zamenili ugalj kao glavni izvor za proizvodnju struje u zemlji, piše 10. novembra **Rojters**.

Foto: Gigantski rudnik Turov u Poljskoj

Kombinacija izvora za proizvodnju električne energije u Poljskoj u kojoj dominira ugalj znači da ima jednu od najviših cena struje u Evropi, dok veliki ugljeni otisak otežava konkurentski potencijal njenih industrija koji troše najviše energije, kao što je čelik.

"Deblokiramo sredstva iz Nacionalnog plana rekonstrukcije i sve prihode iz sistema trgovanja emisijama (ETS) usmeriti na investicije u energetska transformaciju", navele su stranke u koalicionom sporazumu potpisanom 10. novembra.

Određivanje ovih sredstava za investicije u zelenu energiju biće ključno za postizanje cilja opozicije od čak 70% poljske proizvodnje energije iz obnovljivih izvora do 2030. Oko 70% poljske električne energije trenutno dolazi iz uglja.

Poljska je prošle godine prodala skoro 63 miliona dozvola za emisije ugljenika u EU, zaradivši skoro 5 milijardi evra, ali je samo delić prihoda iskorišćen za finansiranje energetske transformacije.

Dok je odlazeća vlada Zakona i pravde (PiS) uvela subvencije za domaćinstva koja instaliraju toplotne pumpe i solarne panele, blokirala je razvoj vetroelektrana na kopnu tokom većine svojih osam godina na vlasti i obećala sindikatima da će nastaviti iskopavanje uglja do 2049. godine.

Rizik oslanjanja EU na LNG

NJUJORK - Jednostavno modeliranje evropske (uključujući Ukrajinu i Moldaviju) potražnje LNG-a pokazuje da ako EU ispuni REPowerEU ciljeve, očekuje se da će ukupna potražnja utečenog prirodnog gasa (LNG) dostići 111 milijardi m3 2030. , piše u ovonedelnoj **analizi** njujorški Centar za globalnu energetska politiku

Kako Evropa postepeno gasi ruski gas sa više obnovljivih izvora, nastaje veća varijabilnost potražnje i time uticaj na evropske spot cene gasa.

Dugoročno ugovaranje, tradicionalni način za kupce da ublaže rizik od spot cena, nespojivo je s klimatskim ciljevima Evrope.

Međutim, u najhladnijoj godini potražnja za LNG-om mogla bi porasti na 169 milijardi kubnih metara, odnosno 47 posto evropske potrošnje čime bi Evropa zahvatila 42 posto ukupne spot trgovine LNG-om u normalnoj vremenskoj godini i čak 64 posto, ili dve trećine u najhladnijoj vremenskoj godini.

Manje ambiciozni ciljevi od onih koje je postavio REPowerEU verovatno će još više povećati cene. Na primer, dostizanje samo 75 posto REPowerEU ciljeva znači da bi Evropa trebalo da uveze najmanje 147 milijardi kubnih metara LNG-a (56 posto globalnog spot LNG tržišta).

Međutim, u najhladnijoj vremenskoj godini potreba za uvozom mogla bi dostići 205 milijardi kubnih metara (78 posto globalnog spot LNG tržišta).

Oslanjanje EU na tržište LNG-a će se povećati tokom njegove tranzicije sa ruskog gasa na obnovljive izvore, potencijalno povećavajući izloženost bloka cenovnom riziku, utičući na njegovu energetska sigurnost.

U teoriji, nedavne dugoročne ugovorne aktivnosti od strane evropskih kupaca mogle bi ublažiti rizike spot cena, ali obim ovih poslova je marginalan u poređenju s očekivanom potražnjom LNG-a, konstatuju analitičari njujorškog instituta.

Skladištenje gasa u Evropi rekordno, ali zimske brige i dalje postoje

LONDON - Evropska skladišta prirodnog gasa su skoro puna, ali to možda neće biti dovoljno za zimske potrebe, što dovodi do kontinuiranog uvoza utečjenog prirodnog gasa (LNG) i dodatnih strategija skladištenja, uključujući korišćenje ukrajinskih postrojenja, piše u ponedjeljak portal *Oilprice*.

Nemačka i druge članice EU potpisale su dugoročne ugovore o snabdevanju LNG-om, koji se protežu dalje od cilja za 2050. godinu, što ukazuje na realan pristup energetske potrebama nasuprot idealističkim ciljevima energetske tranzicije.

Sve to sugeriše da se napori Evropske unije da smanji zavisnost svojih članica od ugljovodonika još ne isplaćuju, navodi portal.

U isto vreme, EU se možda preopterećuje u svetlu vlastitih ambicija. Pro-tranzicioni think-tank Institut za energetska ekonomiju i finansijske analize (IEEFA) navedeno je u nedavnom izveštaju da EU preterano gradi kapacitete za uvoz LNG-a jer se predviđa da će potražnja opasti, ukazujući na potencijalne neusklađenosti između infrastrukture i stvarnih potreba za gasom.

Ugovorene cene gasa obeshrabuju industrijske potrošače u Evropi

LONDON - Rekordne zalihe gasa u Evropi nastavljaju da rast, dok visoke cene obeshrabuju industrijsku upotrebu i podstiču nastavak uvoza, piše **Rojters**.

Većina industrijskih korisnika kupuje na osnovu ugovora vezanih za kalendarske prosečne cene, ali čak je i terminska traka za 2024. u proseku iznosila 52 evra u oktobru u odnosu na manje od 20 evra pre ruske intervencije u Ukrajini. Postojanost visokih spot i terminskih cena osigurala je da upotreba industrijskog gasa ostane znatno ispod nivoa pre rata u Ukrajini.

Gasprom: Većina zemalja EU nastavlja da kupuje ruski gas

MOSKVA - Većina zemalja Evropske unije nastavlja da kupuje ruski gas, rekao je čelnik Gasproma Aleksej Miler, prenosi u nedelju moskovski **Komersant**.

Prema njegovim rečima, energetske resurs se i dalje isporučuje čak i onim zemljama koje su se izjasnile da ga odbijaju. Snabdevanje se vrši preko distributivnog čvorišta u Baumgartenu u Austriji, odakle gas ide preko teritorije Ukrajine preko kompresorske stanice Suđa, rekao je Miler.

"Zapravo, ne bih želeo da iznosim nikakvu cifru. Zašto? Zato što molekuli u magistralnom gasovodu nemaju nacionalnu boju", rekao je Miler.

Ruski gas se isporučuje u južne i jugoistočne delove EU prema ranije utvrđenim sporazumima, rekao je on.

"Gasprom" je 11. novembra, saopštio da preko Sudže isporučuje 42 miliona kubnih metara gasa.

*Informacije objavljene u ovom Biltenu ne treba nužno tumačiti kao opredeljenje AERS prema temama kojima se bave
Selektovao i uredio Dušan Daković – dusan.dakovic@aers.rs*